

Történelemtanárok V. országos konferenciája

Rendhagyó módon zajlott idén a történelemtanárok éves konferenciája, hiszen a világiárvány keresztülhúzta a terveket, számításokat. Ezúttal az online térben találkoztak a történelemszakos oktatók. A romániai magyar történelemtanárok tudományos konferenciáját a Kolozsvári Magyar Történelmi Intézet szervezi meg minden évben, különböző helyszíneken. Idén Nagyváradra esett (volna) a választás. Az idei konferencia szeptember 26-án zajlott, internetes felületen.

A találkozó keretében több témakört dolgoztak fel. A nap első felének előadásai, megbeszélései az online, illetve a televíziós oktatásról szóltak, ebédszünet után pedig az új magyarságtörténelem tankönyv megvitatására került sor. Minden téma aktuális volt, a délelőttiék különösen, ugyanis a tanárok márciusban akaratlanul is szembe találták magukat az online oktatással – annak minden előnyével és hátrányával. A diákokat viszont továbbra is képezni kellett, vizsgákra készíteni, az oktatók meg kénytelen-kelletlen beleszóptak az internet világába. A délutáni téma szintén fontos és aktuális volt, mivel az új magyarságtörténelem tankönyvet is nemrég kapták kézhez a tanárok és diákok.

A konferencia reggel 9-kor vette kezdetét, dr. Rűsz Fogarasi Enikő egyetemi tanár, dékánhelyettes köszöntőbeszédével, majd dr. Tóth Szilárd egyetemi docens nyitotta meg az első szekciót, *Az online oktatásban sikeresen alkalmazott oktatási módszerek és eszközök* címmel. Két előadás hangzott el vitaindítóként. Az első előadásban Zatoschil Ballai Zsuzsa, a margittai Horváth János Elméleti Líceum tanára mutatta be az oktatóvideók készítését, illetve ezek alkalmazását. Ezt követően Bartis Erika, a csíkszeredai Nagy István Művészeti Középiszkola tanára mutatta be a Kahoot internetes felületen sikerrel alkalmazott tevékenységeket. Az előadásokat kerekasztal-megbeszélés követte, melynek során több szempontból is megközelítették az online oktatás témakörét. Kiderült, hogy ezt a területet illetően – néhány pozitív példától eltekintve – igencsak gyerekipőben járunk, és rengeteg tanulni- és tennivaló van még, hiszen az önmagában kevés, ha megnyitjuk a Zoom platformot, vagy elküldünk egy képes bemutatót a diákoknak. Igazi online oktatásról akkor beszélhetünk, ha a virtuális osztálytermet úgy használjuk, ahogyan azt kell, digitális szemléltetőket, akár kisfilmeket, oktatófilmeket, kvízeket, játékokat illesztünk az órába, kihívások elé állítjuk diákjainkat, felügyeljük a jelenlétet, és a tanultakat számon is kérjük. Szó esett az országsszerte alkalmazott hibrid oktatási módról is. A konferencián részt vevő, gyakorló tanárok egybehangzóan állították, hogy abban a formában, ahogyan Romániában a legtöbb helyen működtették, nehéz (volt) alkalmazni. Az összes felvázolt forgatókönyv közül ez (volt) a legnehezebb és legbonyolultabb. Nagyon nehéz az online térben és a fizikai térben (az osztályteremben) is – egyidejűleg – figyelni a diákokra, követni a reakcióikat. Másrészt egy online órának különböző módszertana, mint a szemtől szemben megtarott „rendes” órának. A kettő ötvözete

szükségmegoldás, ugyanakkor sok nehézségbe ütköznek. Abban is egyetértettek a hozzászólók, hogy az online oktatás folyamatában az értékelés a legnehezebb, mivel a diák tesztírás közben gyakorlatilag ellenőrizhetetlen. Több hozzászóló azt is kiemelte, hogy az online oktatás idején nagyobb felelősség hárul a diákokra is, mivel nincsenek a tanár szeme előtt úgy, mint az osztályteremben, emiatt neki kell felelősségteljesebben hozzáállnia a tanuláshoz, az időbeosztáshoz. Felméréskor, értékeléskor talán érdemesebb kreatív feladatokat adni, projektmunkát vagy esetleg házi dolgozatot, ezekhez egyébként is szükséges a források felhasználása. Legfőbb problémaként vagy inkább hátrányként az fogalmazódott meg, hogy nincs közvetlen interakció a tanulókkal, kevés a visszajelzés, vagy nincs azonnali visszajelzés, sokan hiányoznak az online órákról, nem kapcsolódnak be különféle okokra hivatkozva, amelyeket gyakorlatilag nem lehet nyomon követni. Az új helyzetben valóban nagy felelősség nehezedik a diákok és a szülők vállára is. Több tanár ebben az időszakban ismerkedett meg a Zoom, Google Classroom, Discord fogalmával, meg kellett tanulni, hogyan készül egy online kvíz, egy Google forms teszt, egy kisfilm stb. Nagy segítséget jelentett az is, hogy márciusban, az iskolák bezárását követően létrejött egy online csoport történelemszakos tanárok számára, ahol megoszthatták egymással a tapasztalataikat, az elkészült tananyagokat. Sok lefordított érettségi gyakorlóteszt, oktatóvideó, kvíz, online teszt és egyéb hasznos dolog cserélt gazdát. Szóba került egy internetes felület létrehozása is, ahol tananyagokat, feladatokat lehetne összegyűjteni és közös használatra bocsátani.

A konferencia második szekciójának a címe *A Telesuli tapasztalatai és jövője*, házigazdája pedig dr. Rüszt Enikő volt. Bevezetésében először is megköszönte mindazoknak, akik a háttérből, illetve a képernyőkön is részt vettek ebben a teljesen új kihívásban. A Telesuli történelemórái az érettségi tananyagra fókuszáltak, ismétlő leckéket, illetve gyakorlatokat is figyelemmel követhettek a diákok a TVR1 műsorán, heti beosztás szerint. A felvételek egy része a marosvásárhelyi, másik része pedig a kolozsvári stúdióban készült, a történelemszakos munkatársak, Nagy Vera, Farkas Ferenc, Váradi Éva, Wolf Ágnes, Pócsai Sándor, Novák Károly István, Tamási Zsolt, Hajdú Zoltán, Vajnár János Zsolt közreműködésével. A munkában résztvevő tanárok több régióból származnak (Csíkszereda, Marosvásárhely, Kolozsvár, Székelyudvarhely, Kézdivásárhely), így igazi erdélyi szintű együttműködés bontakozott ki. A világjárvány miatt a munka és az egyeztetés nagy része online zajlott, kivéve a stúdióbeli munkákat és magát a felvételt. Talán ez jelentette a legnagyobb kihívást a tanárok számára, hiszen vágásra, egyes részek megismétlésére vagy többszöri felvételére nem volt lehetőség, mivel nem volt rá idő – erről számolt be Novák Károly István, székelyudvarhelyi, illetve Vajnár János Zsolt kolozsvári tanár, mindketten a Telesuli „főszereplői”. Ennek ellenére hasznos, összeszedett, jól rendszerezett tananyagok születtek, amelyek nagy segítséget nyújtottak Erdély-szerthe tanároknak és diákoknak. A konferencián kizárólag pozitív visszajelzéseket kaptak a Telesuli munkálataiban résztvevő tanárok, hiszen többen is jelen voltak. Arról is szó esett a kerekasztalbeszélgetés kapcsán, hogy milyen jövője van ennek a műsornak, érdemes-e folytatni, másképpen rendszerezni, esetleg új témákat is belevinni. A jelenlévők szerint mindenképpen folytatni kell a Telesuli történelmi műsorait magyar nyelven, ugyanis na-

gyon sokat segít, főleg azoknak a diákoknak, akik nem rendelkeznek internettel, okos eszközökkel, számítógéppel. Több új ötlet is született, melyeket a következő Telesuliadások munkatársai igyekeznek szem előtt tartani. Ilyen volt az animációk készítése, és felvetődött annak az ötlete is, hogy interaktív beszélgetés keretén belül kerüljenek bemutatásra a leckék, ismétlő tananyagok.

A következő rész moderátora dr. Nagy Róbert Miklós egyetemi docens volt. A szekció témája *A VI. osztályos magyar kisebbség történelme és hagyományai tankönyv gyakorlati alkalmazásának problémái*. Az új magyarságtörténelem-tankönyv 2018-ban jelent meg. Ezt a könyvet ismertette előadásában Várad Éva, a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum történelemszakos tanára, a tankönyv egyik szerzője, aki egy Power Point-bemutatóval kísért előadást tartott. Előadása nyomán a résztvevők betekintést nyerhettek a tankönyv felépítésébe, koncepciójába, tartalmaiba. Az új tankönyv, amellyel valójában idén ősztől kezdtek el dolgozni a tanárok, nagyon részletesen mutatja be az erdélyi magyarság történelmét. Ez a bemutató utáni beszélgetésnek is irányt szabott, hiszen a hozzászólók a túlzásfolttság, a túl részletes bemutatás kérdését is elemezték. A szerzők álláspontja az volt, hogy ez a tankönyv nemcsak diákoknak íródott, hanem azoknak is, akik ezt a tantárgyat tanítják. Esetenként nem szakos tanár tanítja, illetve az egyetemet régebben végzett történelemtanárok nem tanultak, nem tanulhattak különálló tárgyként a magyarság, főként az erdélyi magyarság történetéről. Így ez a kiadvány a tanári segédkönyv funkcióját is ellátja. Az sem mellékes, hogy bárki számára elérhető, aki szívesen bővítené tudását ezen a téren. A hatodik osztályos tananyag annyiban különbözik a korábbtól, hogy az Erdélyi Fejedelemségről ezen az évfolyamon tanulhatnak a gyerekek. Több jelenlévő is hozzászólott, többek között dr. Lupescu Makó Mária egyetemi tanár, a tankönyv egyik lektora is. A résztvevők egybehangzó véleménye az volt, hogy a tankönyv nagyon jól alkalmazható, használható mind a jó, mind a szerényebb képességű diákok esetében. Érthető, egyszerűen megfogalmazott leckék, rengeteg illusztráció, olvasmány, térkép, történelmi forrás, érdekes, interaktív feladat színesíti, és minden egy helyen elérhető benne. A könyvben filmajánló, fogalomtár és irodalmi ajánló is található. A tankönyv a magyarság őstörténetével kezdődik és az Erdélyi Fejedelemséget ismertető résszel zárul. Szóba került egy munkafüzet vagy feladatgyűjtemény készítése is ehhez a tankönyvhöz, ebben a tárgykörben ez lehet a következő lépés.

A konferencia negyedik és egyben utolsó része *A VII. osztályos magyar kisebbség történelme és hagyományai tankönyv gyakorlati alkalmazásának problémái* címet viselte. A szekció házigazdája dr. Tóth Szilárd volt, aki ismertette a tankönyv megírásának körülményeit. A VI. osztályos tankönyvhöz hasonlóan ez a kiadvány is részletes, sok információt tartalmaz, főként a XX. század időszakáról. Fontos megérteni ezt az időszakot, hiszen nagyon sok szállal kötődik hozzá mai világunk is. A hetedik tananyag a Habsburg uralom bevezetésével kezdődik, és utolsó témái között találjuk az 1989-es és 1990-es eseményeket, illetve a 90-es évek fontosabb történéseit. A tananyag részletekbe menően mutatja be ezen időszakok erdélyi vonatkozásait, csakúgy, mint a korábbi tankönyv. Ebben a tankönyvben is részletes információkat, érdekességeket találunk, mindezt könnyű, érthető, gyerekbarát nyelven találva. Nagyon sok benne az életrajz, az illusztrációk pedig

különböző építészeti stílusokat, számos híres épületet mutatnak be Erdély különböző szegleteiből. A szerzők elmondták, erre azért fordítottak különös figyelmet, hogy minden romániai magyarul tanuló diák megtalálhassa a saját régiója, otthona közelében levő építészeti örökséget, híres történelmi személyt. A leckéket térképek, a későbbi korokból pedig fényképek, visszaemlékezések teszik érthetőbbé, érdekesebbé. Mindkét tankönyvben helytörténeti utalásokat is találunk, olyan tevékenységeket, feladatokat, amelyek arra buzdítják a tanulókat, hogy nézzenek szét lakóhelyükön, járjanak nyitott szemmel, fedezzék fel a történelmi örökséget.

A konferencián résztvevők megbeszélték a magyarságtörténet-olimpia aktuális kérdéseit is. Az országos verseny, amelyen VI. és VII. osztályos tanulók vehetnek részt, 2017-ben indult újtára, és a romániai magyar tannyelvű osztályokban tanulóknak országos szintű megmérettetésére nyújt lehetőséget. A versenyt a Tanügyminisztérium is elismeri, így a rangos országos versenyek szintjére emelkedett. A világjárvány a tavalyi tanévben ezt is felülírta, és a jelenlegi álláspont szerint az idei tanévben is elmarad, hiszen nagyon nehéz lenne online formában megszervezni. A konferencia résztvevői erről a kérdéstről is beszéltek.

Az online térben megtartott programon 45–48 fő vett részt. Zárszázában dr. Rüz Fogarasi Enikő megköszönte a pedagógusok részvételét, röviden összefoglalta az eseményen taglalt témákat, és kifejezte: bízik benne, hogy legközelebb nem online, hanem egy hagyományos konferencia keretében találkozhatnak egymással a romániai magyar történelemtanárok.